

GEMENSAM STÅNDPUNKT (EG) nr 42/2001**antagen av rådet den 27 september 2001****inför antagandet av Europaparlamentets och rådets beslut 2002/.../EG av den ... om fastställande av gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram**

(2002/C 4/03)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
FATTAT FÖLJANDE BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 175.3 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag ⁽¹⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yt-
rande ⁽²⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽³⁾,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽⁴⁾, och

av följande skäl:

(1) En ren och hälsosam miljö är en förutsättning för vårt
samhälles välbefinnande och välfärd, men fortsatt tillväxt
på global nivå kommer att medföra att miljön utsätts för
fortsatt belastning.

(2) Gemenskapens femte miljöhandlingsprogram "Mot en
hållbar utveckling" löpte ut den 31 december 2000, och
har medfört en rad viktiga förbättringar.

(3) Fortsatta ansträngningar krävs för att uppfylla de miljö-
mål som gemenskapen redan fastställt och det finns ett
behov av det sjätte miljöhandlingsprogram (nedan kallat
"programmet") som fastställs genom detta beslut.

(4) Ett antal allvarliga miljöproblem återstår att lösa och nya
håller på att framträda som kräver ytterligare insatser.

(5) Det krävs större koncentration på förebyggande och på
tillämpning av försiktighetsprincipen när en strategi för
skydd av människors hälsa och miljön skall utvecklas.

(6) Försiktig användning av naturresurserna och skydd
av det globala ekosystemet utgör tillsammans med
ekonomisk välfärd och en balanserad social utveckling
förutsättningarna för hållbar utveckling.

(7) Programmet syftar till en hög skyddsnivå för miljön och
för människors hälsa och till en allmän förbättring av
miljön och livskvaliteten. Programmet anger vidare
prioriteringar för miljödimensionen i strategin för håll-
bar utveckling, och bör beaktas när åtgärder läggs fram
enligt strategin.

(8) Programmet syftar till att bryta sambandet mellan
belastning på miljön och ekonomisk tillväxt samtidigt
som det är förenligt med subsidiaritetsprincipen och
respekterar de många skilda förutsättningar som råder i
Europeiska unionens olika regioner.

(9) Genom programmet fastställs miljöprioriteringar för
gemenskapens åtgärder med inriktning särskilt på kli-
matförändringar, natur och biologisk mångfald, miljö
och hälsa och livskvalitet, samt naturresurser och avfall.

(10) För vart och ett av dessa områden anges övergripande
mål och vissa delmål och ett antal åtgärder fastställs för
att nå målen. Dessa mål och delmål utgörs av prestation
eller av resultat som skall eftersträvas.

(11) De mål, prioriteringar och åtgärder som anges i pro-
grammet bör bidra till en hållbar utveckling i kandidat-
länderna och vara uttryck för en strävan efter att
säkerställa skyddet av naturvärdena i dessa länder.

⁽¹⁾ EGT C 154 E, 29.5.2001, s. 218.

⁽²⁾ EGT C 221, 7.8.2001, s. 80.

⁽³⁾ EGT C ...

⁽⁴⁾ Europaparlamentets yttrande av den 31 maj 2001 (ännu ej
offentligtgjort i EGT), rådets gemensamma ståndpunkt av den
27 september 2001 och Europaparlamentets beslut av den ...
(ännu ej offentliggjort i EGT).

- (12) Lagstiftningen är av avgörande betydelse om miljömålen skall nås, och ett fullständigt och korrekt genomförande av gällande lagstiftning kommer därför att prioriteras. Andra möjligheter för att uppnå miljömål bör också övervägas.
- (13) Programmet bör främja processen för integration av miljöhänsyn i all gemenskapspolitik och verksamhet i enlighet med artikel 6 i fördraget för att minska belastning på miljön från olika källor.
- (14) Det krävs ett integrerat strategiskt tillvägagångssätt där nya former för samarbete med marknaden införs, som engagerar medborgarna, företagen och övriga intressenter för att få till stånd de nödvändiga förändringarna både i produktionen och i de offentliga och privata konsumtionsmönster som påverkar miljöns tillstånd och utveckling negativt. Detta tillvägagångssätt bör uppmuntra en hållbar användning och förvaltning av land och hav.
- (15) Möjlighet att få tillgång till information i miljöfrågor och till överprövning samt allmänhetens deltagande i beslutsfattandet kommer att vara viktigt för programets framgång.
- (16) I de temainriktade strategierna kommer hänsyn att tas till det utbud av möjligheter och instrument som krävs för att behandla en rad komplicerade frågor som kräver ett öppet och flerdimensionellt synsätt, och nödvändiga åtgärder kommer att föreslås, och om så är lämpligt kommer Europaparlamentet och rådet att engageras.
- (17) Inom vetenskapliga kretsar råder det enighet om att mänsklig verksamhet leder till ökade koncentrationer av växthusgaser, vilket i sin tur medför högre temperaturer globalt sett och störningar av klimatet.
- (18) Följderna av klimatförändringar kan allvarligt påverka vårt samhälle och naturen och måste minskas. Åtgärder som leder till minskade utsläpp av växthusgaser kan genomföras utan att tillväxt- och välfärdsnivåerna sänks.
- (19) Oavsett om insatserna för att minska påverkan lyckas eller inte, måste samhället anpassas till och förberedas för följderna av klimatförändringar.
- (20) Sunda naturliga system som befinner sig i balans är en förutsättning för livet på vår jord.
- (21) Mänsklig verksamhet medför betydande belastning på naturen och den biologiska mångfalden. Åtgärder krävs för att motverka belastning särskilt i form av föroreningar, införande av främmande arter, potentiella risker från utsättning av genetiskt modifierade organismer och det sätt på vilket land och hav exploateras.
- (22) Mark är en begränsad resurs som står under miljöbelastning.
- (23) Trots förbättringar av miljönormerna ökar sannolikheten för en koppling mellan miljöförstöring och vissa sjukdomar hos människor. Därför bör man ta itu med de potentiella risker som uppkommer till exempel från utsläpp och farliga kemikalier, bekämpningsmedel och buller.
- (24) Det krävs större kunskaper om de potentiella negativa verkningarna av användning av kemikalier, och ansvaret för att utveckla kunskaperna bör ligga på tillverkarna, importörerna och användare i efterföljande led.
- (25) Kemikalier som är farliga bör ersättas med säkrare kemikalier eller säkrare alternativ teknik som inte medför användning av kemikalier, i syfte att minska riskerna för människor och för miljön.
- (26) En hållbar användning av bekämpningsmedel bör äga rum på ett sätt som minimerar risker för människors hälsa och för miljön.
- (27) Omkring 70 % av befolkningen lever i stadsmiljö och gemensamma ansträngningar behövs för att garantera bättre miljö och livskvalitet i städerna.
- (28) Vår planets förmåga att motsvara de ökade kraven på resurser och att absorbera de utsläpp och det avfall som blir följden av resursanvändningen är begränsad och det finns tecken på att den nuvarande efterfrågan i många fall är högre än vad miljön kan bära.
- (29) Gemenskapens avfallsvolym fortsätter att växa och en betydande mängd av detta avfall är farligt, vilket leder till förlust av resurser och ökade risker för förorening.

- (30) Den ekonomiska globaliseringen innebär att miljöåtgärder allt oftare behövs på internationell nivå, däribland inom transportpolitiken, vilket kräver nya åtgärder från gemenskapen inom politikområden som handel, utveckling samt yttre förbindelser för att möjliggöra strävan efter hållbar utveckling i andra länder. God förvaltning bör bidra till att detta ändamål uppnås.
- (31) Handel, internationella investeringsflöden och exportkrediter bör lämna ett större bidrag till miljöskydd och hållbar utveckling.
- (32) Med tanke på frågornas komplexa natur måste beslutsfattandet på miljöområdet grundas på bästa tillgängliga vetenskapliga och ekonomiska bedömningar, och på kunskap om miljöns tillstånd och utvecklingstendenser i enlighet med artikel 174 i fördraget.
- (33) Information till beslutsfattare, berörda parter och till allmänheten måste vara relevant, tydlig, aktuell och lättbegriplig.
- (34) Framstegen i fråga om att nå miljömålen måste mätas och utvärderas.
- (35) På grundval av en bedömning av miljöns tillstånd, med beaktande av den information som regelbundet lämnas av Europeiska miljöbyrån, bör efter halva programtiden de framsteg som gjorts ses över och en bedömning göras av huruvida programmets inriktning behöver ändras.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE

Artikel 1

Programmets räckvidd

1. Genom detta beslut upprättas ett program för gemenskapsåtgärder på miljöområdet, nedan kallat programmet. I programmet behandlas de huvudsakliga miljömålen och miljöprioriteringarna, vilka grundas på en bedömning av miljöförhållanden och aktuella trender, inklusive nyligen uppkomna problem, och som kräver ett initiativ från gemenskapens sida. Programmet skall främja integreringen av miljöhänsyn på alla gemenskapens politikområden och bidra till att en hållbar utveckling uppnås i hela den nuvarande och i den framtida utvidgade gemenskapen. Programmet skall vidare sörja för fortlöpande insatser för att de miljösmål som redan fastställts av gemenskapen skall uppnås.

2. I programmet fastställs de huvudsakliga miljösmål som skall uppnås. Där fastställs, där så är lämpligt, delmål och tidsplaner. Målen och delmålen bör uppnås innan programmet löper ut, om inte något annat anges.

3. Programmet skall omfatta en period på tio år från och med ... (*). I syfte att uppfylla målen skall lämpliga initiativ inom de olika politikområdena bestå av en rad åtgärder, som inbegriper lagstiftning och de strategier som beskrivs i artikel 3. Dessa initiativ bör läggas fram successivt, dock senast fyra år efter det att detta beslut har antagits.

4. Målen motsvarar de huvudsakliga miljöprioriteringarna för gemenskapen på områdena

— klimatförändringar,

— natur och biologisk mångfald,

— miljö och hälsa samt livskvalitet,

— naturresurser och avfall.

Artikel 2

Principer och övergripande syften

1. Programmet utgör en ram för gemenskapens miljöpolitik under programtiden i syfte att ge en hög skyddsnivå, varvid hänsyn skall tas till subsidiaritetsprincipen och till olikheterna i olika regioner inom gemenskapen, och att bryta sambandet mellan belastning på miljön och ekonomisk tillväxt. Det skall särskilt grundas på principen om att förorenaren skall betala, försiktighetsprincipen och principen om förebyggande åtgärder samt principen om åtgärdande av föroreningar vid källan.

Programmet främjar systematiskt en hållbar utveckling och bidrar till Strategin för hållbar utveckling i Europa bland annat genom att ange miljöprioriteringar för strategin.

(*) Den dag då detta beslut antas.

2. Programmet syftar till följande:

— Betona att klimatförändringar kommer att vara en utomordentligt stor utmaning under de kommande tio åren och även därefter samt att bidra till det långsiktiga målet att uppnå en stabilisering av koncentrationerna av växthusgaser i atmosfären på en nivå som kan förhindra farlig antropogen inverkan på klimatsystemet. Därför skall ett långsiktigt mål på en maximal global temperaturhöjning på 2 °Celsius över de förindustriella nivåerna och en CO₂ koncentration under 550 ppm styra programmet. På lång sikt kräver detta troligen en global minskning av utsläppen av växthusgaser med 70 % jämfört med 1990 års nivåer i enlighet med vad som har fastställts av Mellanstatliga panelen för klimatförändringar (IPCC).

— Skydda, bevara, återställa och utveckla de naturliga systemens, de naturliga livsmiljöernas samt vilda växters och djurs sätt att fungera i syfte att hejda ökenspridningen och förlusten av biologisk mångfald, inklusive mångfalden av genetiska resurser, både i Europeiska unionen och globalt sett.

— Bidra till hög livskvalitet och social välfärd för medborgarna genom att sörja för en miljö där föroreningsnivåerna inte leder till skadliga konsekvenser för människors hälsa eller för miljön och genom att stödja en hållbar stadsutveckling.

— Bättre resurseffektivitet, resurshushållning och avfallshantering, så att resursanvändning och uppkomsten av avfall inte längre kopplas till graden av ekonomisk tillväxt samt en övergång till mer hållbara produktions- och konsumtionsmönster inriktade på betydande vinster i resurseffektivitet.

3. Programmet skall säkerställa att miljömålen, vilka bör inriktas på de miljöresultat som skall åstadkommas, uppnås genom de mest effektiva och lämpliga metoder som finns att tillgå, med beaktande av de principer som anges i punkt 1 och de strategier som beskrivs i artikel 3. Full hänsyn skall tas till säkerställandet av att gemenskapens miljöpolitiska beslut fattas på ett integrerat sätt och till alla till buds stående möjligheter och instrument, med beaktande av regionala och lokala olikheter samt ekologiskt känsliga områden och med tonvikten på

— en omfattande dialog med berörda parter, höjande av medvetenheten om miljöfrågor och allmänhetens medverkan,

— kostnads-nyttoanalys och hänsyn till behovet av att internalisera miljökostnaderna,

— bästa tillgängliga vetenskapliga data och förbättrade vetenskapliga kunskaper genom forskning och teknisk utveckling,

— data och information om miljöförhållanden och miljötrender.

4. Programmet skall främja en fullständig integrering av miljöskydds krav i gemenskapens övriga politik och åtgärder genom att det där fastställs miljömål och, när så är lämpligt, delmål och tidsplaner, som skall beaktas inom de relevanta politikområdena.

Föreslagna och antagna åtgärder till förmån för miljön bör dessutom överensstämja med målen för den ekonomiska och sociala dimensionen av en hållbar utveckling och omvänt.

5. Programmet skall främja antagandet av politik och strategier som bidrar till att hållbar utveckling uppnås i de länder som är kandidater för anslutning (nedan kallade "kandidatländerna") och som bygger på att gemenskapens regelverk överförs och genomförs. Utvidgningsprocessen bör stödja och skydda kandidatländernas miljövärden, till exempel rik biologisk mångfald, och bör bevara och stärka hållbara produktions-, konsumtions- samt markanvändningsmönster och miljömässigt sunda transportstrukturer genom

— integrering av miljöskydds krav i gemenskapens program, inklusive sådana som har samband med utveckling av infrastrukturer,

— främjande av överföring av ren teknik till kandidatländerna,

— utvidgning av dialogen och utbytet av erfarenheter med kandidatländernas nationella och lokala förvaltningar om hållbar utveckling och bevarande av ländernas miljötillgångar,

— samarbete med det civila samhället, icke-statliga miljöorganisationer och näringsliv i kandidatländerna för att hjälpa till att öka allmänhetens medvetenhet och medverkan,

— uppmuntran till internationella finansinstitut och den privata sektorn att stödja genomförandet och efterlevnaden av gemenskapens regelverk på miljöområdet i kandidatländerna samt på lämpligt sätt beakta integrering av miljöhänsyn i den ekonomiska sektorns verksamhet.

6. Programmet skall stimulera

- Europeiska unionens positiva och konstruktiva roll som en ledande partner vid skyddet av den globala miljön och strävan efter att uppnå en hållbar utveckling,
- utvecklingen av ett globalt partnerskap för miljön och en hållbar utveckling,
- integrering av miljöhänsyn och miljömål i alla aspekter av gemenskapens yttre förbindelser.

- övervägande, innan åtgärder på det sociala och ekonomiska området antas, om huruvida dessa åtgärder bidrar till och stämmer överens med målen, delmålen och tidsramen för programmet,
- inrättande av lämpliga interna mekanismer i gemenskapsinstitutionerna — varvid full hänsyn skall tas till behovet av att främja öppenhet och tillgång till information — för att säkerställa att miljöhänsyn fullt ut återspeglas i kommissionens politiska initiativ,
- regelbunden övervakning med hjälp av relevanta indikatorer, om möjligt framtagna på grundval av en gemensam metod för varje sektor, och rapportering om den sektoriella integreringsprocessen,

Artikel 3

Strategier för att uppnå miljömålen

För att uppnå de syften och mål som fastställs i detta program skall bland annat följande medel användas:

1. Utarbetande av ny gemenskapslagstiftning och ändring av gällande lagstiftning, när så är lämpligt.
2. Främjande av ett effektivare genomförande och upprätthållande av gemenskapens miljölagstiftning, utan att det hindrar kommissionen att inleda överträdelseförfaranden. För detta krävs följande:
 - Ökade åtgärder för att förbättra respekten för gemenskapens miljöskyddsregler och åtgärder för att ta itu med överträdelser av miljölagstiftningen.
 - Främjande av bättre standarder för medlemsstaternas tillståndsgivning, inspektion, övervakning och verkställighet.
 - En mer systematisk översyn av tillämpningen av miljölagstiftningen i samtliga medlemsstater.
 - Förbättrat informationsutbyte om bästa metoder i fråga om genomförande, inklusive genom Europeiska nätverket för genomförande och upprätthållande av miljölagstiftning (Impel-nätverket) inom ramen för dess behörighet.
3. Ytterligare insatser behövs för att integrera miljöskyddsskrav i förberedandet, fastställandet och genomförandet av gemenskapspolitik och gemenskapsverksamhet inom olika politikområden. Ytterligare insatser är nödvändiga inom olika sektorer, inklusive övervägande av särskilda miljömål, delmål, tidsplaner och indikatorer. För detta krävs
 - säkerställande av att de integreringsstrategier som rådet utvecklar inom olika politikområden effektivt omsätts i praktiken och bidrar till genomförandet av programmets syften och mål för miljön,

- ytterligare integrering av miljökriterier i gemenskapens finansieringsprogram, utan att redan befintliga kriterier därför påverkas,
 - att miljökonsekvensbedömning och strategisk miljöbedömning används och genomförs fullt ut och effektivt,
 - att hänsyn bör tas till målen i programmet i framtida översyner av budgetplanen för gemenskapens finansieringsorgan.
4. Främjande av hållbara produktions- och konsumtionsmönster genom effektivt genomförande av de principer som anges i artikel 2 i syfte att internalisera såväl de negativa som de positiva miljökonsekvenserna genom att utnyttja en kombination av styrmedel, inklusive marknadsbaserade och ekonomiska styrmedel. För detta krävs bland annat följande:
 - Uppmuntra reformer av sådana subventioner som har avsevärda negativa miljökonsekvenser och är oförenliga med en hållbar utveckling.
 - Analysera miljöeffektiviteten av överlåtbara miljötillstånd som ett allmänt styrmedel och handel med utsläppsätter i syfte att främja och genomföra användningen av dessa när det är möjligt.
 - Främja skatteåtgärder såsom miljörelaterade skatter och incitament.
 - Främja integreringen av miljöskyddsskrav i standardiseringsverksamheten.

5. Förbättrat samarbete och partnerskap med företag och deras representativa organ samt att engagera arbetsmarknadens parter, konsumenterna och deras organisationer i lämplig omfattning med syftet att förbättra företagens miljöprestanda och eftersträva hållbara produktionsmönster. För detta krävs
- främjande, genom hela programmet, av en integrerad produktpolitik, som uppmuntrar till beaktande av miljökraven genom produkternas hela livscykel och till en vidare tillämpning av miljövänliga processer och produkter,
 - främjande av ett mer omfattande utnyttjande av gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS) ⁽¹⁾ och utarbetande av sådana initiativ som uppmuntrar företagen att offentliggöra mycket noggranna rapporter som redogör för deras miljöprestanda eller deras insatser för en hållbar utveckling och som genomgått en oberoende granskning,
 - införandet av ett stödprogram för hjälp med efterlevnaden, med särskilda stödåtgärder för små och medelstora företag,
 - uppmuntra införandet av program för belöning av företags miljöprestanda,
 - uppmuntran till innovation av produkter i syfte att göra marknaden mer miljöanpassad, bl.a. genom förbättrad spridning av resultaten av Life-programmet ⁽²⁾,
 - främjande av frivilliga åtaganden och avtal för att uppnå tydliga miljömål, inklusive att bestämma vad som skall ske om dessa inte efterlevs.
6. Bidra till att säkerställa att enskilda konsumenter, företag och offentliga organ i deras egenskap av köpare får tillgång till bättre information om vilka miljökonsekvenser olika processer och produkter har, i syfte att uppnå hållbara konsumtionsmönster. För detta krävs
- stöd till användande av miljömärkning och andra typer av miljöinformation och sådan märkning som ger konsumenterna möjlighet att jämföra miljöprestandan hos produkter av samma typ,
 - stöd till användande av tillförlitliga miljöuppgifter från tillverkarna och förebyggande av missvisande uppgifter,
 - främjande av en miljövänlig offentlig upphandlingspolitik, som gör det möjligt att ta hänsyn till miljöfaktorer och integrera miljöhänsyn i ett livscykelperspektiv, inklusive produktionsfasen, i upphandlingsförfarandena, dock i överensstämmelse med gemenskapens konkurrensregler och den inre marknaden, med riktlinjer för bästa metoder och inledande av en översyn av miljöanpassad upphandling i gemenskapsinstitutionerna.
7. Stödja integrering av miljöhänsyn i den finansiella sektorn. För detta krävs
- övervägande av frivilliga initiativ tillsammans med den finansiella sektorn, som omfattar riktlinjer för införandet av uppgifter om miljökostnader i företagens årsredovisningar samt utbyte av bästa metoder mellan medlemsstater,
 - uppmaning till Europeiska investeringsbanken att i större utsträckning integrera miljömål och miljööverväganden i låneverksamheten, särskilt i syfte att stödja en hållbar utveckling i kandidatländerna,
 - stöd för integration av miljömål och miljöhänsyn i verksamheten i andra finansinstitut, t.ex. Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD).
8. För att skapa en ansvarsordning för gemenskapen krävs bland annat
- lagstiftning om miljöansvar.
9. Främjande av den europeiska allmänhetens förståelse och engagemang för miljöfrågor och förbättrande av samarbete och partnerskap med konsumentgrupper och icke-statliga organisationer, kräver
- säkerställande av tillgång till information och deltagande samt till överprövning genom att gemenskapen och medlemsstaterna med det snaraste ratificerar Århuskonventionen ⁽³⁾,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 761/2001 av den 19 mars 2001 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (EMAS) (EGT L 114, 24.4.2001, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1655/2000 av den 17 juli 2000 om det finansiella instrumentet för miljön (Life) (EGT L 192, 28.7.2000, s. 1).

⁽³⁾ Konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslut och rätt till överprövning i miljöfrågor, Århus den 25 juni 1998.

- stöd för tillhandahållandet av lättillgänglig information till medborgarna om miljöförhållanden och miljötrender i förhållande till sociala och ekonomiska tendenser och hälsoutvecklingen,
 - ett allmänt höjande av medvetenheten om miljöfrågor,
 - utvecklande av allmänna regler och principer för god miljöförvaltning genom samrådsprocesser.
10. Effektiv och hållbar användning och förvaltning av land och hav med beaktande av miljöhänsyn skall uppmuntras och främjas. För detta krävs, samtidigt som subsidiaritetsprincipen efterlevs fullt ut, följande:

- Främjande av bästa metoder avseende hållbar markanvändning, varvid hänsyn skall tas till särskilda regionala omständigheter, med särskild betoning på programmet för integrerad förvaltning av kustområden.
- Främjande av bästa metoder och stödjande av nätverk som gynnar utbyte av erfarenheter av hållbar utveckling, vilket innefattar stadsområden, havs-, kust- och bergsområden, våtmarker och andra känsliga områden.
- Ökad användning, ökade resurser och större räckvidd för miljöåtgärder inom jordbruket inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitik.
- Uppmuntran till medlemsstaterna att överväga användningen av regional planering som ett instrument för att förbättra miljöskyddet för medborgarna och främja erfarenhetsutbytet om hållbar regional utveckling, särskilt när det gäller stadsområden och tätbefolkade områden.

Artikel 4

Temainriktade strategier

1. Åtgärder i enlighet med artiklarna 5–8 inbegriper utformning av temainriktade strategier och utvärdering av de befintliga strategier för prioriterade miljöproblem som kräver ett brett upplagt angreppssätt. Dessa strategier bör omfatta ett fastställande av vilka förslag som behövs för att målen i programmet skall uppnås samt de planerade förfarandena för antagandet. Dessa strategier bör vid behov utformas som ett beslut.
2. De temainriktade strategierna kan inbegripa sådana strategier som skisseras i artiklarna 3 och 9 samt relevanta kvalitativa och kvantitativa miljömål och tidsplaner, mot vilka de planerade åtgärderna kan mätas och utvärderas.

3. De temainriktade strategierna bör utarbetas och genomföras i nära samråd med relevanta parter, såsom icke-statliga organisationer, näringslivet, arbetsmarknadens övriga parter och offentliga myndigheter, och i förekommande fall bör det säkerställas att samråd med kandidatländerna ingår i denna process.

4. De temainriktade strategierna bör vara klara för genomförande senast fem år efter antagandet av detta program.

5. Kommissionen kommer regelbundet att rapportera till Europaparlamentet och rådet om framsteg i utarbetandet och genomförandet av strategierna samt om deras effektivitet.

Artikel 5

Mål och prioriterade områden för att hantera klimatförändringar

1. De syften som anges i artikel 2 bör tillgodoses genom att följande mål uppnås:

- Ratificering och ikraftträdande av Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar senast 2002 och uppfyllande av åtagandet enligt detta om att utsläppen för Europeiska gemenskapen som helhet senast 2008–2012 skall minskas med 8 % jämfört med 1990 års nivåer, i enlighet med varje enskild medlemsstats åtagande enligt rådets slutsatser av den 16–17 juni 1998.
 - Påvisbara framsteg senast 2005 i fråga om uppfyllande av åtagandena enligt Kyotoprotokollet.
 - Uppnående av en position som gör gemenskapen trovärdig i arbetet för ett internationellt avtal som fastställer mer långtgående mål om minskade utsläpp för den andra åtagandeperioden enligt Kyotoprotokollet. Målsättningen med detta avtal bör vara att minska utsläppen väsentligt och ta hänsyn till behovet av en global, rättvis fördelning av utsläppen av växthusgaser.
2. Dessa mål skall eftersträvas med hjälp av bland annat följande prioriterade åtgärder:
 - i) Genomförande av internationella klimatåtaganden, inklusive Kyotoprotokollet, genom
 - a) att studera resultaten av det europeiska klimatförändringsprogrammet och anta effektiva gemensamma och samordnade politiska riktlinjer och åtgärder för olika sektorer på grundval av detta, när det är lämpligt, för att komplettera nationella åtgärder i medlemsstaterna,

- b) att verka för upprättandet av en gemenskapsram för att utveckla en fungerande handel med utsläppsrätter för CO₂, vilken eventuellt kan utvidgas till att omfatta andra växthusgaser,
 - c) att förbättra övervakningen av växthusgaser och av hur medlemsstaterna lyckas uppfylla sina åtaganden enligt den interna överenskommelsen om bördefördelningen.
- ii) Minskning av utsläppen av växthusgaser inom energisektorn:
- a) Så snart som möjligt göra en genomgång och översyn av subventioner som motverkar en effektiv och hållbar energianvändning, i syfte att gradvis avveckla dem.
 - b) Uppmuntra användning av förnybara och fossila bränslen med lägre kolhalt för kraftproduktion.
 - c) Främja användningen av förnybara energikällor, inbegripet genom att vidta olika stimulansåtgärder, även på lokal nivå, i syfte att senast år 2010 uppnå det vägledande målet om 12 % av den totala energianvändningen.
 - d) Vidta stimulansåtgärder som främjar kraftvärme samt genomföra åtgärder för att fördubbla den totala andelen kraftvärme i gemenskapen som helhet, så att den uppgår till 18 % av den totala bruttoelproduktionen.
 - e) Förhindra och minska metanutsläpp från energiproduktion och energidistribution.
 - f) Främja energieffektivitet.
- iii) Minskning av utsläppen av växthusgaser inom transportsektorn:
- a) Fastställa och genomföra särskilda åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser från luftfarten, om man inte enas om sådana åtgärder inom ramen för Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) senast 2002.
 - b) Fastställa och genomföra särskilda åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser från marin sjöfart, om man inte enas om sådana åtgärder inom Internationella sjöfartsorganisationen senast 2003.
 - c) Främja en övergång till effektivare och renare transportformer, inklusive bättre organisation och logistik.
 - d) Fastställa och genomföra särskilda åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser, även N₂O från motorfordon.
 - e) Främja utveckling och användning av alternativa bränslen, i syfte att avsevärt och oavbrutet öka deras andel, samt fordon med låg bränsleförbrukning.
 - f) Främja åtgärder som återspeglar de totala miljökostnaderna i priset på transporttjänsterna.
 - g) Bryta kopplingen mellan ekonomisk tillväxt och efterfrågan på transporter i syfte att minska miljöpåverkan.
- iv) Minskning av utsläppen av växthusgaser inom industriproduktionen:
- a) Främja miljöeffektiva metoder och teknik inom industrin.
 - b) Ta fram metoder för att hjälpa små och medelstora företag att anpassa, förnya och förbättra sin verksamhet.
 - c) Stödja utvecklingen av miljömässigt sunda och tekniskt genomförbara alternativ som syftar till att minska utsläppen, successivt avveckla produktionen där så är lämpligt och genomförbart samt minska användningen av fluorerade gaser HFC (vätefluorkolföreningar), FC (perfluorerade kolväten) och SF₆ (svavelhexafluorid).
- v) Minskning av utsläppen av växthusgaser inom andra sektorer:
- a) Främja energieffektivitet, framför allt när det gäller uppvärmning, kylning och varmvattenförsörjning vid planering av byggnader.
 - b) Beakta behovet av att minska utsläppen av växthusgaser tillsammans med andra miljöhänsyn i den gemensamma jordbrukspolitiken och i gemenskapens strategi för avfallshantering.
- vi) Användning av andra lämpliga styrmedel, t.ex. följande:
- a) Främja tillämpningen av skatteåtgärder, inklusive att i rätt tid införa ett lämpligt ramverk för energibeskattnings på gemenskapsnivå, för att uppmuntra till en övergång till effektivare energianvändning, renare energi och transporter och för att främja tekniska innovationer.
 - b) Främja miljöavtal med näringslivets sektorer om minskade utsläpp av växthusgaser.

- c) Säkerställa att klimatförändringar blir ett tema av största vikt såväl i gemenskapens politik för forskning och teknisk utveckling som i nationella forskningsprogram.

3. Utöver att begränsa klimatförändringar bör gemenskapen förbereda insatser för anpassning till konsekvenserna av klimatförändringar, bland annat genom följande:

- Översyn av gemenskapspolitiken, i synnerhet de delar som berör klimatförändringar, så att behovet av anpassning beaktas tillräckligt i alla investeringsbeslut.

- Främjande av regionala klimatmodeller och bedömningar, både för att förbereda regionala anpassningsåtgärder, till exempel förvaltning av vattenresurser, bevarande av biologisk mångfald och förhindrande av ökenspridning och översvämningar, och för att bidra till att öka medborgarnas och näringslivets medvetenhet.

4. Det måste säkerställas att, vid gemenskapens utvidgning, hänsyn tas till den utmaning som klimatförändringarna innebär. Detta kommer bl.a. att kräva följande åtgärder beträffande kandidatländerna:

- Stödjande av kapacitetsuppbyggnad, för att nationella åtgärder skall kunna vidtas som möjliggör användning av Kyoto-mekanismerna samt förbättrad rapportering och övervakning av utsläppen.

- Främjande av en mer hållbar transport- och energisektor.

- Säkerställande av att samarbetet med kandidatländerna förstärks ytterligare när det gäller frågor om klimatförändringar.

5. Bekämpandet av klimatförändringar kommer att utgöra en integrerad del av Europeiska unionens politik i fråga om yttre förbindelser och utgöra en av prioriteringarna i unionens politik för en hållbar utveckling. Detta kommer att kräva gemensamma och samordnade insatser från gemenskapens och medlemsstaternas sida för att

- bygga upp kapacitet för att bistå utvecklingsländerna och länder med övergångsekonomier, till exempel genom att främja projekt under Kyotoprotokollets mekanismer för ren utveckling (CDM) och gemensamt genomförande (JI),

- bistå med tekniköverföring där behov identifieras, och

- bistå de berörda länderna i den utmaning som en anpassning till klimatförändringarna innebär.

Artikel 6

Mål och prioriterade områden för insatser avseende natur och biologisk mångfald

1. De syften som anges i artikel 2 bör tillgodoses genom att följande mål uppnås:

- Stoppa förlusten av biologisk mångfald i syfte att uppnå detta mål senast 2010, bl.a. genom att förhindra och mildra effekterna av främmande arter och främmande genotyper.

- Skydda mot skadliga föroreningar och på lämpligt sätt återställa natur och biologisk mångfald.

- Bevara, på lämpligt sätt återställa och på ett hållbart sätt nyttja havsmiljö, kuster och våtmarker.

- Bevara och på lämpligt sätt återställa särskilt natursköna områden, inklusive odlade och känsliga områden.

- Bevara arter och livsmiljöer, och särskilt förebygga fragmentering av livsmiljöer.

- Främja hållbart nyttjande av mark, med särskild uppmärksamhet på förebyggande av erosion, förstöring, förorening och ökenspridning.

2. Dessa mål skall uppnås bland annat med hjälp av följande prioriterade åtgärder, med beaktande av subsidiaritetsprincipen och på grundval av gällande globala och regionala konventioner och strategier och fullständigt genomförande av de relevanta gemenskapsrättsakterna. Den ekosystemansats som har antagits i konventionen om biologisk mångfald⁽¹⁾ bör alltid tillämpas när så är lämpligt.

a) För biologisk mångfald:

- Säkerställa genomförandet och främjandet av övervakning och utvärdering av gemenskapens strategi för biologisk mångfald och därtill hörande handlingsplaner, bl.a. genom ett program för data- och informationsinsamling, framtagande av lämpliga indikatorer, och främjande av användningen av bästa tillgängliga teknik och bästa miljöpraxis.

- Främja forskning om biologisk mångfald, genetiska resurser, ekosystem och samspelet med mänsklig verksamhet.

⁽¹⁾ EGT L 309, 13.12.1993, s. 1.

- Utveckla åtgärder för att öka hållbart nyttjande, hållbar produktion och hållbara investeringar när det gäller biologisk mångfald.
 - Främja en sammanhängande bedömning, ytterligare forskning och samarbete om hotade arter.
 - På global nivå främja en rimlig och rättvis fördelning av vinster av nyttjandet av genetiska resurser för att genomföra artikel 15 i konventionen om biologisk mångfald och om tillgång till genetiska resurser med ursprung i tredje land.
 - Utveckla åtgärder för att förhindra och kontrollera invaderande främmande arter, inklusive främmande genotyper.
 - Upprätta Natura 2000-nätverket och genomföra nödvändiga tekniska och finansiella instrument och åtgärder för dess genomförande fullt ut och för skyddet utanför områdena för Natura 2000 av arter som skyddas enligt livsmiljö- och fågeldirektiven.
 - Främja utvidgningen av Natura 2000-nätverket till att omfatta kandidatländerna.
- b) För olyckor och katastrofer:
- Främja samordning inom gemenskapen av medlemsstaternas insatser i samband med olyckor och naturkatastrofer, genom att till exempel inrätta ett nätverk för utbyte av rutiner och verktyg för förebyggande åtgärder.
 - Utveckla ytterligare åtgärder för att bidra till att förebygga risker för storolyckor, i synnerhet de som uppkommer på grund av rörledningar, gruvdrift och sjötransporter av farliga ämnen, samt utveckla åtgärder avseende avfall från gruvdrift.
- c) En temainriktad strategi för markskydd genom att vidta förebyggande åtgärder mot bl.a. föroreningar, erosion, ökenspridning, markförstöring, markförbrukning och hydrogeologiska risker med beaktande av regional mångfald, inklusive bergsområdenas och de ofructbara områdenas specifika karaktär.
- d) Främja hållbar förvaltning av utvinningsindustrierna i syfte att minska deras miljöpåverkan.
- e) Främja att bevarande och återställande av natursköna områden införlivas i övrig politik, till exempel turism, med beaktande av relevanta internationella instrument.
- f) Främja integreringen av hänsynen till biologisk mångfald i jordbrukspolitikerna och uppmuntra en hållbar utveckling av landsbygden, ett multifunktionellt och hållbart jordbruk genom följande åtgärder:
- Främja ett fullständigt utnyttjande av nuvarande möjligheter i den gemensamma jordbrukspolitikerna och andra politiska åtgärder.
 - Främja ett mer miljöansvarigt jordbruk, inbegripet när så är lämpligt extensiva produktionsmetoder, integrerade jordbruksmetoder, ekologiskt jordbruk och biologisk mångfald inom jordbruket, i kommande översyner av den gemensamma jordbrukspolitikerna, med hänsyn till behovet av ett väl avvägt förhållningssätt till landsbygdssamhällenas multifunktionella roll.
- g) Främja ett hållbart nyttjande av haven och bevarande av marina ekosystem, inklusive havsbottnar, områden kring flodmynningar och kustområden, med särskild hänsyn till platser med betydande biologisk mångfald, genom följande åtgärder:
- Främja en ökad integration av miljöhänsyn i den gemensamma fiskeripolitikerna, varvid översynen av denna år 2002 skall utnyttjas.
 - Utarbeta en temainriktad strategi för skydd och bevarande av havsmiljöer med beaktande av bland annat villkoren och genomförandeskyldigheterna i havskonventionerna samt behovet av att minska sjötransporters och andra havs- och landbaserade verksamheters utsläpp och miljöpåverkan.
 - Främja en integrerad förvaltning av kustområden.
 - Främja skyddet av havsområden ytterligare, framför allt genom Natura 2000-nätverket och genom andra genomförbara gemenskapsmedel.
- h) I fråga om skogar genomföra och ytterligare utveckla strategier och åtgärder som är i linje med Europeiska unionens skogsstrategi, med beaktande av subsidiaritetsprincipen och hänsynen till biologisk mångfald, och där följande skall finnas med:
- Förbättra pågående gemenskapsåtgärder för skydd av skogar och genomföra en hållbar skogsförvaltning bland annat genom nationella skogsbruksprogram, i samband med planerna för landsbygdsutveckling, med ökad betoning på övervakning av

- skogens olika funktioner, i enlighet med rekommendationer som antagits av ministerkonferensen om skydd av skogarna i Europa samt FN:s skogsforum och konventionen om biologisk mångfald samt andra forum.
- Stödja effektiv samordning mellan alla politiska sektorer som berörs av skogsbruket, även den privata sektorn, samt samordning av alla intressenter som berörs av skogsbruksfrågor.
 - Stimulera till större marknadsandelar för hållbart framställt trä, bland annat genom att uppmuntra certifiering av hållbar skogsförvaltning och uppmuntra märkning av berörda produkter.
 - Fortsätta gemenskapens och medlemsstaternas aktiva medverkan i genomförandet av globala och regionala resolutioner och i diskussionerna och förhandlingarna om frågor som rör skogen.
 - Undersöka möjligheterna att vidta aktiva åtgärder för att förhindra och bekämpa handeln med olagligt avverkad skog.
 - Uppmuntra till diskussion om klimatförändringars verkningar på skogsbruket.
- i) För genetiskt modifierade organismer:
- Utarbeta bestämmelser och metoder för riskbedömning, identifiering och märkning av genetiskt modifierade organismer och deras spårbarhet för att möjliggöra effektiv övervakning och kontroller av hälso- och miljöeffekter.
 - Sträva efter att snarast ratificera och genomföra Cartagena-protokollet om biosäkerhet och stödja upprättandet av regelsystem i icke-medlemsländer vid behov genom tekniskt och finansiellt bistånd.
- Bidra till bättre livskvalitet genom ett integrerat förhållningssätt med fokus på stadsområden.
 - Sträva efter att inom en generation (2020) åstadkomma att kemikalier produceras och används endast på sätt som inte har en betydande negativ inverkan på hälsan och miljön samt inse att den nuvarande bristen på kunskaper om egenskaper, användning, bortskaffande och exponering när det gäller kemikalier måste avhjälpas.
 - Kemikalier som är farliga bör ersättas med säkrare kemikalier eller säkrare alternativa tekniker som inte innebär användning av kemikalier, så att riskerna för människan och miljön minskas.
 - Minska påverkan av bekämpningsmedel för människors hälsa och miljön och, mer allmänt, åstadkomma en mer hållbar användning av bekämpningsmedel samt en betydande total minskning av riskerna och av användningen av bekämpningsmedel som är förenliga med ett tillräckligt skydd av grödor. De bekämpningsmedel som är beständiga eller anrikas i miljön eller är toxiska eller har andra negativa egenskaper bör ersättas med mindre farliga medel om det är möjligt.
 - Uppnå en sådan kvalitet på grund- och ytvatten som inte leder till betydande konsekvenser och risker för människors hälsa eller miljön, och att se till att uttagen från vattenresurserna är hållbara på lång sikt.
 - Uppnå en sådan luftkvalitet som inte leder till betydande negativa konsekvenser och risker för människors hälsa eller miljön.
 - Avsevärt minska antalet personer som regelbundet utsätts för långsiktiga genomsnittliga bullernivåer, särskilt från trafiken, som enligt vetenskapliga undersökningar har skadliga effekter på människors hälsa och förbereda nästa steg i arbetet med bullerdirektivet.

Artikel 7

Mål och prioriterade områden för insatser avseende miljö, hälsa och livskvalitet

1. De syften som anges i artikel 2 bör tillgodoses genom att följande mål uppnås, med hänsyn till relevanta standarder, riktlinjer och program från Världshälsoorganisationen (WHO):

- Uppnå bättre kunskap om hoten mot miljön och människors hälsa i syfte att vidta åtgärder för att förebygga och minska hoten.

2. Dessa mål skall uppnås med hjälp av följande prioriterade åtgärder:

- a) Förstärkning av gemenskapens forskningsprogram och vetenskapliga expertis samt uppmuntran till internationell samordning av de nationella forskningsprogrammen i syfte att främja uppnåendet av fastställda mål inom området hälsa och miljö, och i synnerhet

- fastställa och rekommendera prioriterade områden för forskning och åtgärder, bland annat potentiella konsekvenser för hälsan från elektromagnetiska föroreningskällor och med särskild hänsyn till utvecklandet och valideringen av alternativa djurtestmetoder, i synnerhet på området för kemisk säkerhet,
 - fastställa och utveckla hälso- och miljöindikatorer,
 - undersöka på nytt, utveckla och uppdatera befintliga hälsostandarder och gränsvärden, och vid behov effekter på särskilt sårbara grupper, t.ex. barn och äldre, och olika förorenande ämnens synergier och deras ömsesidiga konsekvenser,
- b) För kemikalier:
- Lägga ansvaret på tillverkare, importörer och användare i efterföljande led för att utveckla kunskap om samtliga kemikalier (skyldighet att iaktta försiktighet) och bedöma riskerna med deras användning, också i produkter, samt materialåtervinning och bortskaffande.
 - Utarbeta ett enhetligt system som grundar sig på ett angreppssätt som införs steg för steg, utom för kemiska ämnen som används i mycket små mängder, för testning, riskbedömning och riskhantering för nya och befintliga ämnen med testförfaranden som minimerar behovet av djurförsök samt utarbeta alternativa testmetoder.
 - Se till att potentiellt skadliga kemiska ämnen omfattas av ökade riskhanteringsförfaranden och att potentiellt mycket skadliga kemiska ämnen, inbegripet cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantningsstörande ämnen när det gäller reproduktionsämnen och de som har POP-egenskaper (beständiga organiska föreningar), bara används i motiverade och klart definierade fall och att det krävs tillståndsgivning innan de får användas.
 - Se till att resultaten av riskbedömningen av kemikalier till fullo beaktas i all gemenskapslagstiftning där kemikalier regleras och att undvika dubbelarbete.
- Tillhandahålla kriterier för att bland ämnen av mycket stor betydelse ta med sådana ämnen som är beständiga och bioackumulerande och toxiska, samt ämnen som är mycket beständiga och mycket bioackumulerande och överväga att ta med kända ämnen som kan orsaka en endokrin rubbning när överenskomna testmetoder och testkriterier fastställs.
 - Se till att de viktigaste åtgärder som är nödvändiga med tanke på de fastställda målen utvecklas snabbt, så att de kan träda i kraft före halvtidsöversynen.
 - Säkerställa allmänhetens tillgång till den icke-sekretessbelagda informationen i gemenskapens register över kemikalier (Reach-registret).
- c) För bekämpningsmedel:
- Fullt genomförande och fullständig översyn av effektiviteten av den tillämpliga rättsliga ramen ⁽¹⁾ för att säkerställa en hög skyddsnivå när den ändras. Denna översyn kan när så är lämpligt inbegripa en jämförande bedömning och utarbetande av tillståndsgivningsförfaranden på gemenskapsnivå för utsläppande på marknaden.
 - En temainriktad strategi för hållbar användning av bekämpningsmedel som omfattar
 - i) en minimering av de risker för hälsa och miljö som användningen av bekämpningsmedel medför,
 - ii) förbättrade kontroller av användningen och spridningen av bekämpningsmedel,
 - iii) en minskning av halterna av skadliga aktiva ämnen också genom att ersätta de farligaste med säkrare, även kemikaliefria, alternativ,
 - iv) stöd till odling där mycket lite eller inget bekämpningsmedel behöver användas, bland annat genom att öka användarnas medvetenhet och främja användning av regler för god praxis och stödja diskussioner om eventuell tillämpning av finansiella styrmedel,
 - v) ett öppet system för att redogöra för och övervaka de framsteg som görs med att uppnå strategins mål, inklusive utarbetande av lämpliga indikatorer.
- ⁽¹⁾ Rådets direktiv 91/414/EEG av den 15 juli 1991 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden (EGT L 230, 19.8.1991, s. 1). Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 2001/49/EG (EGT L 176, 29.6.2001, s. 61).

d) För kemikalier och bekämpningsmedel:

- Syfta till en snabb ratificering av Rotterdamskonventionen om förfarandet för ett förhandsgodkännande av vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel och Stockholmskonventionen om beständiga organiska föreningar (POP).
- Ändra rådets förordning (EEG) nr 2455/92 av den 23 juli 1992 om export och import av vissa farliga kemikalier⁽¹⁾ i syfte att anpassa denna till Rotterdamskonventionen, förbättra dess förfarandemekanismer och ge bättre information till utvecklingsländerna.
- Stödja förbättringen av hanteringen av kemikalier och bekämpningsmedel i utvecklings- och kandidatländerna, inklusive eliminering av lager av bekämpningsmedel som tagits ur bruk, bland annat genom att stödja projekt som syftar till sådan eliminering.
- Bidra till de internationella satsningarna på att utarbeta en strategi för internationell kemikaliehantering.

e) För hållbar vattenanvändning och hög vattenkvalitet:

- Säkerställa en hög skyddsnivå för ytvatten och grundvatten, förhindra förorening och främja hållbar vattenanvändning.
- Arbeta för fullständigt genomförande av ramdirektivet om vatten⁽²⁾, vilket syftar till god ekologisk, kemisk och kvantitativ vattenstatus samt en sammanhängande och hållbar vattenförvaltning.
- Utveckla åtgärder för att eliminera utsläpp och spill av prioriterade farliga ämnen i linje med bestämmelserna i ramdirektivet om vatten.
- Säkerställa en hög skyddsnivå för badvatten, inklusive en översyn av badvattendirektivet⁽³⁾.

- Säkerställa integrering av de koncept och tillvägagångssätt som fastställs i ramdirektivet för vatten och andra direktiv om vattenskydd i annan gemenskapspolitik.

f) För luftkvalitet: utvecklingen och genomförandet av åtgärderna i artikel 5 inom transport-, industri- och energisektorerna bör vara förenliga med och bidra till bättre luftkvalitet. Följande ytterligare åtgärder planeras:

- Förbättra övervakningen och bedömningen av luftkvaliteten och nedfallet av föroreningar och tillhandahålla information till allmänheten, bland annat genom att utarbeta och använda indikatorer.
- Utarbeta en temainriktad strategi för att stärka en konsekvent och integrerad politik när det gäller luftförorening, vilken omfattar prioriteringar för framtida åtgärder, översyn och uppdatering om så behövs av luftkvalitetsnormer och nationella utsläppstak i syfte att uppnå det långsiktiga målet att inte överskrida kritiska belastningsgränser och belastningsnivåer samt utveckla bättre system för insamling av information, modellering och prognostisering.
- Anta lämpliga åtgärder beträffande ozon och partiklar på marknivå.
- Undersöka inomhusluftens kvalitet och dess inverkan på människors hälsa, med rekommendationer för framtida åtgärder där så behövs.
- Spela en ledande roll i förhandlingarna och genomförandet av Montreal-protokollet om ämnen som bryter ned ozonskiktet.
- Spela en ledande roll vid förhandlingar om och stärkande av kopplingar och samverkan med sådana internationella processer som medverkar till ren luft i Europa.
- Vidareutveckla specifika gemenskapsinstrument för att minska utsläppen från relevanta kategorier av utsläppskällor.

(1) EGT L 251, 29.8.1992, s. 13. Förordningen senast ändrad genom kommissionens förordning (EG) nr 2247/98 (EGT L 282, 20.10.1998, s. 12).

(2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

(3) Rådets direktiv 76/160/EEG av den 8 december 1975 om kvaliteten på badvatten (EGT L 31, 5.2.1976, s. 1). Direktivet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

g) För buller:

- Komplettera och ytterligare förbättra åtgärderna, till exempel lämpliga förfaranden för typgodkännande, mot bullerutsläpp från tjänster och produkter, särskilt motorfordon, inklusive åtgärder för att minska buller på grund av samspelet mellan däck och vägbana, vilka inte äventyrar trafiksäkerheten, samt från järnvägsvagnar, flygplan och stationära maskiner.
- Utveckla och införa instrument för att vid behov minska trafikbuller, exempelvis genom minskad efterfrågan på transporter, övergång till mindre bullersamma transportmedel, främjande av tekniska åtgärder och en hållbar transportplanering.

h) För stadsmiljö:

- Utarbeta en temainriktad strategi för att främja en integrerad lösning för gemenskapens alla politikområden med hänsyn till framstegen med genomförandet av den befintliga ramen för samarbete⁽¹⁾, och om så är nödvändigt se över denna strategi vilken omfattar
 - främjande av lokal Agenda 21,
 - minskning av sambandet mellan ekonomisk tillväxt och efterfrågan på passagerartransport,
 - behovet att öka andelen kollektiv- och järnvägstrafik, trafik på inre vattenvägar, gång- och cykeltrafik,
 - behovet att främja användningen av miljövänliga fordon i kollektivtrafiken,
 - övervägande av miljöindikatorer när det gäller städer.

Artikel 8

Mål och prioriterade områden för insatser avseende hållbar användning och förvaltning av naturresurser samt avfall

1. De syften som anges i artikel 2 bör tillgodoses genom att följande mål uppnås:

- Strävan efter att säkerställa att förbrukningen av resurser och dess följd effekter inte överskrider vad miljön kan bära och att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt

och resursanvändning. I detta sammanhang erinras om det vägledande delmålet att i gemenskapen senast 2010 uppnå ett procenttal på 22 % när det gäller elproduktion från förnybara energikällor i syfte att drastiskt öka resurs- och energieffektiviteten.

- Uppnående av en betydande generell minskning av den mängd avfall som genereras genom initiativ för att förebygga avfall, bättre resurseffektivitet samt en övergång till mer hållbara produktions- och konsumtionsmönster.
- En betydande minskning av den mängd avfall som skall bortskaffas och mängden producerat farligt avfall, samtidigt som ökade utsläpp i luften, vattnet och marken undviks.
- Stöd till återanvändning och när det gäller avfall som fortfarande genereras: dess farlighetsgrad bör minskas och det bör medföra så liten risk som möjligt; företräde bör ges åt återvinning, särskilt materialåtervinning; mängden avfall som skall bortskaffas bör minimeras och bortskaffas på ett säkert sätt; avfall som är avsett att bortskaffas bör behandlas så nära uppkomstplatsen som möjligt, i den mån det inte leder till en minskning av effektiviteten i avfallshanteringen.

2. Målen skall nås med beaktande av strategin för en integrerad produktpolicy samt gemenskapsstrategin för avfallshantering⁽²⁾ genom följande prioriterade åtgärder:

- i) Utarbetande av en temainriktad strategi för hållbar användning och förvaltning av resurser, inbegripet bland annat
 - a) uppskattning av material- och avfallsflödena i gemenskapen, inklusive import och export, till exempel genom materialflödesanalys,
 - b) översyn av effektiviteten i de politiska åtgärderna och konsekvenserna av subventioner som rör naturresurser och avfall,
 - c) uppställande av mål för resurseffektivitet och en minskad användning av resurser för att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och negativa miljökonsekvenser,
 - d) främjande av utvinnings- och produktionsmetoder och teknik för att stödja ekoeffektivitet och en hållbar användning av råmaterial, energi, vatten och andra resurser,

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets beslut 1411/2001/EG av den 27 juni 2001 om en gemenskapsram för samarbete för en hållbar stadsutveckling (EGT L 191, 13.7.2001, s. 1).

⁽²⁾ Rådets resolution av den 24 februari 1997 om en gemenskapsstrategi för avfallshantering (EGT C 76, 11.3.1997, s. 1).

- e) utarbetande och genomförande av ett brett spektrum av instrument, däribland forskning, tekniköverföring, marknadsbaserade och ekonomiska instrument, program för bästa metoder samt indikatorer för resurseffektivitet.

- ii) Utarbetande och genomförande av åtgärder för avfallsförebyggande och avfallshantering, bland annat genom att

- a) sätta upp en rad kvantitativa och kvalitativa delmål för minskning som omfattar alla typer av relevant avfall, som skall uppnås på gemenskapsnivå senast 2010; kommissionen uppmanas att utarbeta ett förslag till sådana delmål senast 2002,

- b) stödja miljövänlig och hållbar produktdesign,

- c) öka medvetenheten om allmänhetens möjligheter att bidra till avfallsminskningen,

- d) formulera operativa åtgärder för att stimulera förebyggande av uppkomsten av avfall, t.ex. genom att uppmuntra återanvändning och återvinning samt utfasning av vissa ämnen och material genom produktrelaterade åtgärder,

- e) utarbeta ytterligare indikatorer inom avfallshanteringen.

- iii) Utarbetande av en temainriktad strategi för avfallsåtervinning, vilken inbegriper bland annat

- a) åtgärder för att ombesörja källsortering, insamling och materialåtervinning av prioriterade avfallsflöden,

- b) ytterligare utveckling av producentansvar,

- c) utarbetande och överföring av miljövänlig avfallsåtervinning och behandlingsteknik.

- iv) Utveckling eller översyn av lagstiftningen om avfall, inbegripet bland annat bygg- och rivningsavfall, avlopps-

slam⁽¹⁾, biologiskt nedbrytbart avfall, förpackningar⁽²⁾, batterier⁽³⁾ samt avfallstransporter⁽⁴⁾, klargörande av skillnaden mellan avfall och sådant som inte är avfall samt utarbetande av lämpliga kriterier för vidareutveckling av bilagorna IIA och IIB i ramdirektivet om avfall⁽⁵⁾.

Artikel 9

Mål och prioriterade områden för åtgärder avseende internationella frågor

1. De syften som anges i artikel 2 avseende internationella frågor och internationella aspekter på de fyra prioriterade miljöområdena i detta program innehåller följande mål:

— Bedrivande av en ambitiös miljöpolitik på internationell nivå med särskild hänsyn till hur mycket den globala miljön kan bära.

— Ytterligare främjande av hållbara förbruknings- och produktionsmönster på internationell nivå.

— Framsteg mot säkerställande av att politik och åtgärder när det gäller handel och miljö ömsesidigt stöder varandra.

2. Dessa mål skall eftersträvas med hjälp av följande prioriterade åtgärder:

- a) Integrering av miljöskydds krav i all politik som rör gemenskapens yttre förbindelser, inklusive handels- och utvecklingssamarbete, för att uppnå en hållbar utveckling, bland annat genom utarbetande av riktlinjer.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 86/278/EEG av den 12 juni 1986 om skyddet för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket (EGT L 181, 4.7.1986, s. 6). Direktivet senast ändrat genom 1994 års anslutningsakt.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 94/62/EG av den 20 december 1994 om förpackningar och förpackningsavfall (EGT L 365, 31.12.1994, s. 10). Direktivet senast ändrat genom kommissionens beslut 1999/177/EG (EGT L 56, 4.3.1999, s. 47).

⁽³⁾ Kommissionens direktiv 93/86/EEG av den 4 oktober 1993 om anpassning till den tekniska utvecklingen av rådets direktiv 91/157/EEG om batterier och ackumulatorer som innehåller vissa farliga ämnen (EGT L 264, 23.10.1993, s. 51).

⁽⁴⁾ Rådets förordning (EEG) nr 259/93 av den 1 februari 1993 om övervakning och kontroll av avfallstransporter inom, till och från Europeiska gemenskapen (EGT L 30, 6.2.1993, s. 1). Förordningen senast ändrad genom kommissionens beslut 1999/816/EG (EGT L 316, 10.12.1999, s. 45).

⁽⁵⁾ Rådets direktiv 75/442/EEG av den 15 juli 1975 om avfall (EGT L 194, 25.7.1975, s. 39). Direktivet senast ändrat genom kommissionens beslut 96/350/EG (EGT L 135, 6.6.1996, s. 32).

- b) Fastställande av ett antal samstämmiga miljö- och utvecklingsmål för antagande som en del av "en ny global uppgörelse eller överenskommelse" vid världstoppmötet om hållbar utveckling år 2002.
- c) Strävan efter att förstärka den internationella miljöstyrningen genom ett gradvis stärkande av det multilaterala samarbetet och den institutionella ramen samt genom tilldelning av resurser.
- d) Strävan efter snabb ratificering, faktisk efterlevnad och verkställighet av internationella konventioner och avtal om miljön där gemenskapen är part.
- e) Främjande av hållbar miljöpraxis i samband med utlandsinvesteringar och exportkrediter.
- f) Intensifierade ansträngningar på internationell nivå för att uppnå samsyn om metoder för bedömning av hälso- och miljörisker, samt om riskhanteringsförfaranden, inklusive försiktighetsprincipen.
- g) Ömsesidigt stöd mellan handeln och miljöskyddsbehoven genom att vederbörlig hänsyn tas till miljödimensionen vid de konsekvensbedömningar av multilaterala handelsavtal ur hållbarhetssynvinkel som skall utföras i ett tidigt förhandlingsskede samt genom att efterleva resultaten av dessa.
- h) Fortsatt stöd för ett världshandelssystem som fullt ut erkänner multilaterala eller regionala miljöavtal och försiktighetsprincipen och därigenom öka möjligheterna till handel med miljövänliga produkter och tjänster.
- i) Främjande av gränsöverskridande miljösamarbete med grannländer och grannregioner.
- j) Främjande av ökad konsekvens i politiken genom att det arbete som utförts inom ramen för de olika konventionerna, inklusive en bedömning av sambanden mellan biologisk mångfald och klimatförändringar, kopplas till integreringen av hänsyn till den biologiska mångfalden i genomförandet av Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar och av Kyotoprotokollet.
- a) Utveckling av förbättrade mekanismer, allmänna regler och principer för god förvaltning som innebär ett omfattande och ingående samråd med berörda parter i alla skeden för att underlätta valet av de mest effektiva lösningarna och för att uppnå de bästa resultaten för miljön och en hållbar utveckling med avseende på kommande förslag till åtgärder.
- b) Ökad medverkan av de icke-statliga miljöorganisationerna i dialogen, genom lämpligt stöd och gemenskapsfinansiering.
- c) Bättre utformning av politiken genom
 - utvärdering på förhand av de tänkbara konsekvenserna, i synnerhet miljökonsekvenserna, av en ny politik, inbegripet alternativet att inte vidta några åtgärder och av lagstiftningsförslagen,
 - utvärdering i efterhand av de befintliga åtgärdernas effektivitet när det gäller att nå miljömålen.
- d) Se till att miljön och i synnerhet de prioriterade områden som identifieras i detta program utgör huvudprioriteringar i gemenskapens forskningsprogram. Regelbunden översyn av miljöforskningsbehov och prioriteringar bör göras inom gemenskapens ramprogram för forskning och teknisk utveckling. Säkerställa en bättre samordning av den miljörelaterade forskningen i medlemsstaterna, bl.a. för att förbättra tillämpningen av forskningsresultaten.

Bygga broar mellan miljöaktörer och andra aktörer inom områdena information, yrkesutbildning, forskning, utbildning och politik.
- e) Se till att det regelbundet lämnas information som kan utgöra en grund för
 - politiska beslut om miljö och hållbar utveckling,
 - uppföljningen och översynen av sektoriella integreringsstrategier samt av strategin för en hållbar utveckling,
 - information till den breda allmänheten.

Artikel 10

Utformning av miljöpolitiken

De mål som fastställs i artikel 2 avseende utformning av miljöpolitiken, som grundar sig på delaktighet och på det främsta vetenskapliga kunnande som finns att tillgå och de strategiska metoder som anges i artikel 3, skall tillgodoses bland annat med hjälp av följande prioriterade åtgärder:

- Framställandet av denna information kommer att underlättas genom Europeiska miljöbyråns och andra relevanta organs regelbundna rapporter. Informationen skall främst utgöras av
 - övergripande miljöindikatorer,

- indikatorer för miljöns aktuella tillstånd och utveckling,
- integreringsindikatorer.

- f) Ompröva och regelbundet övervaka informations- och rapporteringssystemen för att få ett mer samstämmigt och effektivt system för att garantera enhetlig rapportering av högkvalitativ, jämförbar och relevant miljöinformation. Kommissionen uppmanas att så snart som möjligt vid behov lägga fram ett förslag i detta syfte. Kraven på övervakning, insamling av data och rapportering bör beaktas på ett effektivt sätt i framtida miljölagstiftning.
- g) Förstärka utveckling och användning av system och verktyg för övervakning av jorden (t.ex. satellitteknik), som stöd för utformningen och genomförandet av politiken.

Artikel 11

Övervakning och utvärdering av resultaten

1. Under loppet av programmets fjärde år skall kommissionen utvärdera gjorda framsteg i programmets genomförande samt härmed förbundna tendenser och framtidsutsikter på miljöområdet. Detta bör göras på grundval av en övergripande uppsättning indikatorer. Kommissionen skall lägga fram denna rapport för Europaparlamentet och rådet efter halva tiden tillsammans med eventuella förslag till ändringar, som den anser lämpliga.
2. Kommissionen skall under loppet av programmets sista år till Europaparlamentet och rådet framlägga en slutbedömning av programmet och av tillståndet hos och utsikterna för miljön.

Artikel 12

Detta beslut skall offentliggöras i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Utfärdat i ...

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

RÅDETS MOTIVERING

I. INLEDNING

Den 26 januari 2001 förelade kommissionen rådet ett förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om fastställande av gemenskapens miljöhandlingsprogram för perioden 2001–2010 (sjätte miljöhandlingsprogrammet), grundat på artikel 175.3 i fördraget ⁽¹⁾.

Europaparlamentet yttrade sig den 31 maj 2001.

Ekonomiska och sociala kommittén yttrade sig den 30 maj 2001.

Regionkommittén yttrade sig den 13 juni 2001.

Den 27 september 2001 antog rådet sin gemensamma ståndpunkt i enlighet med artikel 251 i fördraget.

II. SYFTE

I förslaget fastställs gemenskapens miljöhandlingsprogram för de kommande tio åren. Det inriktar sig särskilt på klimatförändring, natur och biologisk mångfald, miljö, hälsa och livskvalitet samt naturresurser och avfall. För vart och ett av dessa områden fastställs i programmet de viktigaste miljömålen och vissa delmål samt ett antal åtgärder för att uppnå dessa.

Kommissionen skall utarbeta sju temainriktade strategier för att fastställa ytterligare kvantifierbara och tidsbundna mål. Strategierna kommer att omfatta luftkvalitet, den marina miljön, resursanvändning, bekämpningsmedel, avfallsåtervinning, markskydd och stadsmiljö. De bör vara redo att genomföras senast fem år efter det att programmet har antagits.

De initiativ som skall tas för att nå programmets mål skall bestå av en rad åtgärder, bl.a. lagstiftning, frivilliga avtal, förbättrad information och medverkan av konsumenter, företag och offentliga organ. Dessa initiativ skall läggas fram stegvis senast fyra år efter det att programmet har antagits.

III. ANALYS AV DEN GEMENSAMMA STÅNDPUNKTEN

1. ALLMÄNT

Rådet delar kommissionens syn på de viktigaste prioriterade områdena men har i betydande utsträckning stramat upp det ursprungliga förslaget, särskilt när det gäller mål, tidsplaner, utarbetande av temainriktade strategier, integration av miljöhänsyn, förhållandet till kandidatländerna och EU:s globala ansvar för en hållbar utveckling. I programmet slås det också fast att de fastställda miljömålen bör uppnås inom tio år, såvida inte något annat anges.

⁽¹⁾ EGT C 154 E, 29.5.2001, s. 218.

I programmet förutses bland annat att

- ett långsiktigt klimatmål är att inte överskrida en global temperaturförändring på 2 °Celsius över de förindustriella nivåerna och att hålla CO₂-koncentrationen under 550 ppm,
- senast år 2010 bör 12 % av den totala energianvändningen grundas på förnybara energikällor,
- åtgärder skall presenteras på ett flertal olika politikområden i syfte att uppfylla EU:s åtagande om att minska utsläppen av växthusgaser,
- förlusten av biologisk mångfald bör hejdas senast 2010,
- på en generations sikt, senast 2020, bör endast kemikalier som inte medför några betydande negativa konsekvenser för hälsa och miljö tillverkas och användas,
- förbättring av luftkvaliteten med målet att inte överskrida kritiska belastningar och nivåer,
- väsentlig minskning av antalet människor som utsätts för buller som påverkar hälsan,
- en mer hållbar användning av bekämpningsmedel och en väsentlig total minskning av riskerna och av användningen av bekämpningsmedel, som är förenlig med ett tillräckligt växtskydd, bör uppnås,
- den ekonomiska tillväxten bör göras oberoende av resursutnyttjandet,
- avfallsproduktionen bör minska, och återvinning och återanvändning bör prioriteras,
- subventioner som motverkar en effektiv och hållbar energianvändning bör ses över i syfte att gradvis avveckla dem,
- en miljövänlig offentlig upphandlingspolitik, som gör det möjligt att ta hänsyn till miljöfaktorer och att eventuellt integrera hänsyn som rör miljölivscykeln, inbegripet produktionsfasen, bör främjas i upphandlingsförfarandena, och en översyn av gemenskapsinstitutionernas upphandling bör inledas.

EU:s globala ansvar framhävs genom att miljööverväganden bör integreras i unionens alla yttre förbindelser, även i fråga om handel och utvecklingssamarbete. Förhållandet mellan handel och behoven på miljöskyddsområdet bör klargöras, och som en följd av detta bör alla handelsavtal på ett tidigt stadium analyseras med hänsyn till en hållbar utveckling.

Kommissionen har godtagit den av rådet godkända gemensamma ståndpunkten.

2. PARLAMENTETS ÄNDRINGSFÖRSLAG

Rådet godtog, i huvudsak eller delvis, 174 av de 221 ändringar som Europaparlamentet hade föreslagit. Det bör noteras att de betydande ändringarna i beslutets struktur gör det svårt att fastställa en exakt överensstämmelse mellan parlamentets ändringsförslag och rådets gemensamma ståndpunkt. De flesta ändringsförslagen har således inte tagits upp ordagrant men innefattas i huvudsak eller i princip i den gemensamma ståndpunkten.

Närmare bestämt

- a) införde rådet, delvis eller i princip, 174 ändringar i den gemensamma ståndpunkten på följande sätt:

Ändringsförslagen 2 och 20 om temainriktade strategier: I den gemensamma ståndpunkten införs ett nytt skäl 16, parallellt med en ny artikel 4, där de temainriktade strategierna beskrivs till karaktär och innehåll. Dessa ändringsförslag innefattas därför i princip i den gemensamma ståndpunkten.

Ändringsförslagen 3 och 4 om kontroller i efterhand: Med hänsyn till dessa ändringsförslags operativa karaktär, som gör att de bättre lämpar sig för beslutets artikeldel, förutses i den gemensamma ståndpunkten flera nya åtgärder i artikel 3.2 om genomförande och tillämpning av gemenskapens lagstiftning samt en särskild hänvisning till efterhandsutvärdering i artikel 10 c, i vilka ändringsförslag 3 i huvudsak och ändringsförslag 4 delvis innefattas.

Ändringsförslagen 6 och 7 om integration: Sakinnehållet i dessa ändringsförslag, som är av operativ art, innefattas delvis i artikel 3.3, även om det i den gemensamma ståndpunkten väljs ett mer allmänt språkbruk.

Ändringsförslag 9 om förnybara energikällor: Sakinnehållet i detta ändringsförslag, som är av operativ art, kan delvis återfinnas i artikel 5 (om klimatförändringar), punkt 2 ii om minskade växthusgasutsläpp inom energisektorn, där ett vägledande mål för användningen av förnybara energikällor också har lagts till.

Ändringsförslag 11 om medborgarnas medverkan: Sakinnehållet i detta ändringsförslag, som är av operativ art, kan återfinnas i artikel 3 (strategier för att uppnå miljömålen), särskilt i punkterna 6 och 9.

Ändringsförslagen 12 och 13 om avfall: I skäl 29 i den gemensamma ståndpunkten slås de ursprungliga skälen angående avfall samman (ändringsförslag 13); de operativa aspekterna av ändringsförslag 12 återfinns emellertid i artikel 8 (om hållbar användning och förvaltning av naturresurser samt avfall), särskilt i punkt 1 (mål) andra strecksatsen, samt punkt 2 ii (åtgärder för avfallsförebyggande och avfallshantering).

Ändringsförslag 14 om transportpolitik: Skäl 30 innefattar ändringsförslaget i sak.

Ändringsförslag 260 om utformningen av miljöpolitiken: Försiktighetsprincipen anges nu i särskilt skäl 5. Dessutom innefattar artikel 2 (principer och övergripande syften) detta ändringsförslag, särskilt i punkt 3 (inledningssatsen, första och andra strecksatsen).

Ändringsförslag 261 om information: Innefattas delvis i skäl 33 och i artikel 10 e och 10 f.

Ändringsförslag 16 om Århuskonventionen: Ändringsförslaget, som är av operativ art, innefattas i huvudsak i artikel 3.9.

Ändringsförslag 21 om rubriken till artikel 2 innefattas i sak i den gemensamma ståndpunkten, och de särskilda målen för varje prioriterat område har överförts från artikel 2 till de särskilda artiklarna (5–9), enligt Europaparlamentets förslag.

Ändringsförslagen 22, 23 och 24 om miljöpolitiska principer och integration: Dessa förslag innefattas i sak i den gemensamma ståndpunkten, där programmets miljöpolitiska principer utvecklas närmare i artikel 2 (principer och övergripande syften), punkt 1, på grundval av artikel 174 i fördraget. Beträffande integration (artikel 6 i fördraget) införs en fullständig hänvisning i skäl 13. Dessutom ägnas artikel 2.4 åt integration av miljöskydds-krav i den övriga politiken. I den gemensamma ståndpunkten behandlades ingående frågan om indikatorer och övervakning (andra delen av ändringsförslag 24) i artikel 10 e (om utformningen av miljöpolitiken).

Ändringsförslag 25 om en hållbar utveckling: Detta förslag tas delvis upp i artikel 2.1 andra strecksatsen, medan den internationella dimensionen beträffande en hållbar utveckling, särskilt Rio +10-konferensen 2002, behandlas i artikel 9.

Ändringsförslagen 26, 27, 28, 29, 32 och 33 om beslutets struktur: Dessa ändringsförslag innefattas till största delen i den gemensamma ståndpunkten, där alla områdesrelaterade, särskilda mål har överförs till motsvarande artiklar i beslutet.

Ändringsförslagen 34, 35, 37, 39 och 40 om programmets allmänna mål: Dessa förslag innefattas i princip och delvis i beslutet, där ett allmänt mål för varje område behålls i artikel 2.2. Flera av de detaljerade mål som föreslås i dessa ändringsförslag utvecklas i de särskilda artiklar som ägnas åt varje område (artiklarna 5–8).

Ändringsförslag 43 om Agenda 21 på lokal nivå: Denna hänvisning tas upp i artikel 7 (om miljö, hälsa och livskvalitet), punkt 2 h, om insatser i fråga om stadsmiljö.

Ändringsförslagen 276 och 44 om utarbetande av lagstiftning: Dessa ändringsförslag innefattas delvis i den gemensamma ståndpunkten, varvid en ny punkt 1 införs i artikel 3 för att särskilt behandla denna fråga. De principer på vilka lagstiftningen bör grunda sig återges emellertid redan i ingressen och i artikel 2.1 och upprepas inte här. Därtill behålls och utvecklas ytterligare avsnittet om genomförande av lagstiftningen (artikel 2.2).

Ändringsförslag 45 om integration: Detta förslag innefattas i princip i artikel 3 (strategier), punkt 3, där det hänvisas till behovet av särskilda miljömål, delmål, tidsplaner och indikatorer inom de olika politikområdena, medan de särskilda politiksektorerna behandlas från fall till fall i de artiklar som ägnas åt varje politikområde.

Ändringsförslagen 47 och 51 om kommissionens organisation och beslut: Dessa ändringsförslag innefattas i sak, dock utan att krav omnämns, i artikel 3.3 tredje strecksatsen som är relevant för alla gemenskapens institutioner respektive i artikel 3.3 sjätte strecksatsen i där en övergripande hänvisning till miljökonsekvensbedömning införs.

Ändringsförslag 263 om negativa subventioner: Detta förslag innefattas delvis i artikel 3.4 första strecksatsen, där reformer av subventioner med avsevärda negativa miljökonsekvenser efterlyses, samtidigt som det inte får glömmas bort att den tillämpliga tidsramen skulle bli den tidsram som allmänt tillämpas i hela programmet och att en förteckning över "negativa" subventioner samt den gradvisa avvecklingen av dessa särskilt förutses i artikel 5 (klimatförändringen), punkt 2 ii med avseende på energisektorn.

Ändringsförslag 50 om den gemensamma jordbrukspolitiken och gemenskapens finansieringsprogram: Principen i detta ändringsförslag innefattas i artikel 3.3 (särskilt första, femte och sjunde strecksatserna) och i artikel 6 (om natur och biologisk mångfald), punkt 2 f, som särskilt ägnas åt den gemensamma jordbrukspolitiken.

Ändringsförslag 53 om främjande av nyskapande och medverkan av lokalsamfunden innefattas implicit i artikel 3.6, 3.9 och 3.10.

Ändringsförslag 54 om forskning: I artikel 10 (om utformningen av miljöpolitiken), punkt d, behandlas särskilt frågan om forskning i gemenskapen och medlemsstaterna.

Ändringsförslagen 55, 57, 58, 59, 60, 61 och 62 om genomförande: Medan ändringsförslag 55 innefattas i sin helhet (artikel 3.2 inledningssatsen), innefattas ändringsförslagen 57, 58, 59, 60, 61 och 62 delvis eller i princip, ibland implicit, i artikel 3.2 i den gemensamma ståndpunkten, särskilt i den mer allmänna lydelsen (första strecksatsen) "Ökade åtgärder för att förbättra respekten för gemenskapens miljöskyddsregler och åtgärder för att ta itu med överträdelser av miljölagstiftningen".

Ändringsförslag 64 om att uppgradera kunskaperna: Förslaget innefattas i sak i artikel 10 d (om forskningsbehov) och 10 f (om övervakning, insamling av data och rapporteringssystem).

Ändringsförslag 264 om temainriktade strategier: Detta förslag innefattas till största delen i en ny artikel 4 i den gemensamma ståndpunkten. Angående den beslutsprocess som planeras för de temainriktade strategierna har inte något ramdirektiv ansetts lämpligt för varje fall med hänsyn till syftet med strategierna, i vilka bör fastställas de ytterligare förslag som krävs för att nå programmets mål och de förfaranden som planeras för antagandet av dem. Texten i den gemensamma ståndpunkten behåller sin flexibilitet, och i den förutses det att strategierna vid behov bör anta formen av ett beslut. Även om det är klart att indikatorer kommer att behövas för att mäta vad man uppnått med de temainriktade strategierna – där kvantitativa mål och tidsplaner kommer att fastställas (punkt 2) – har vidare ingen ytterligare punkt om indikatorer införts för att undvika överlappning med artikel 10 e, som särskilt ägnas åt denna fråga.

Ändringsförslag 67 om gemenskapens forskning: Förslaget innefattas i huvudsak i artikel 10 d.

Ändringsförslagen 292, 69 och 70 om företagens miljöprestanda: Förslagen innefattas i princip i artikel 3.5 (särskilt inledningssatsen, första och femte strecksatserna) och punkt 6 (där bl.a. offentliga organ, däribland lokala myndigheter, behandlas).

Ändringsförslagen 265 och 286 och 72 om rättsliga ramar för frivilliga åtaganden: Förslagen innefattas delvis i artikel 3.5 sista strecksatsen om främjande av frivilliga avtal, där det krävs att förfaranden införs om avtalen inte efterlevs, medan flexibilitet bevaras i fråga om de fall där dessa avtal behöver främjas. I den mån som dessa kommer att ingå i de temainriktade strategierna kommer de att innehålla delmål, tidsplaner och en övervakningsmekanism; dessutom kommer rådet och Europaparlamentet att medverka vid fastställandet av dem.

Ändringsförslag 73 om utbildning: Förslaget innefattas i huvudsak i artikel 10 d där byggandet av broar mellan miljöaktörer och andra aktörer inom områdena information, yrkesutbildning, forskning, utbildning och annan politik efterlyses, samtidigt som det inte får glömmas bort att aktiviteterna enligt gemenskapens ramprogram också inkluderar yrkesutbildning.

Ändringsförslag 74 om små och medelstora företag: Förslaget innefattas i princip i artikel 3.5 (särskilt inledningssatsen tillsammans med tredje strecksatsen).

Ändringsförslag 75 om skattemässiga åtgärder: Förslaget innefattas i huvudsak i artikel 3.4 tredje strecksatsen.

Ändringsförslag 78 om offentlig upphandling: Förslaget innefattas i huvudsak i artikel 3.6 tredje strecksatsen.

Ändringsförslagen 82 och 88 om deltagande och tillgång till information: Förslagen innefattas i huvudsak i artikel 3.9, även om varken barn eller ungdomar särskilt omnämns.

Ändringsförslag 91 om utbildning: Behovet av att koppla samman utbildning och miljöaktörer samt andra aktörer omnämns i artikel 10 d andra strecksatsen, samtidigt som hänsyn tas till gemenskapens begränsade behörighet på detta område.

Ändringsförslag 92 om höjande av medvetenheten: Förslaget innefattas i sak i artikel 3.9 tredje strecksatsen.

Ändringsförslag 93 om interregionala skyddsprojekt: Förslaget innefattas i artikel 3.10 (inledningssatsen och första strecksatsen) samt artikel 9 (om internationella frågor), punkt 2 i.

Ändringsförslagen 96, 97, 98 och 101 om regional och fysisk planering: Ändringsförslag 96 innefattas helt i artikel 3.10 sista strecksatsen, medan ändringsförslagen 97, 98 och 101 innefattas delvis och i princip i artikel 3.10 första och andra strecksatserna samtidigt som det tas hänsyn till att förhindrande av klimatförändring behandlas ingående i artikel 5 och att en hållbar stadsmiljö behandlas i artikel 7.

Ändringsförslag 104 om det allmänna målet för åtgärder i fråga om klimatförändringen innefattas i artikel 2.2 första strecksatsen, utan omnämnande av målet att minska utsläppen med 50 % senast 2040, eftersom det anses för tidigt att göra detta.

Ändringsförslagen 105 och 247 om Kyoto-protokollet: Ändringsförslag 105 är helt och fullt införlivat med artikel 5.1 första strecksatsen, medan ändringsförslag 247 bara är delvis införlivat i samma strecksats.

Ändringsförslag 106 om koldioxidutsläpp från transporter: Ändringsförslaget som sådant har inte införlivats, men en hel punkt om transport (artikel 5.2 iii) förutses nu i denna artikel.

Ändringsförslagen 107 och 108 om genomförande och ytterligare minskningar: Dessa ändringsförslag innefattas i stora drag i artikel 5.1 andra och tredje strecksatserna, men att fastställa ytterligare minskningsmål har ansetts vara för tidigt i detta skede.

Ändringsförslag 109 om produktnormer: Förslaget innefattas i den gemensamma ståndpunkten i den övergripande bestämmelsen om normer (artikel 3.4 sista strecksatsen) och i artikel 5.2 ii c, 5.2 ii f samt 5.2 iii e.

Ändringsförslag 114 om sektoriella mål: Förslaget innefattas genom den sektorsvisa åtskillnaden mellan åtgärder som skall vidtas för att minska växthusgasutsläppen.

Ändringsförslagen 116, 117, 120, 248, 123, 291, 284, 127, 128 och 130 om energi-, transport-, industri- och skattesektorerna: Dessa förslag innefattas helt eller delvis i artikel 5.2 ii, 5.2 iii, 5.2 iv och 5.2 vi, även om det språk som används i den gemensamma ståndpunkten ibland är mer allmänt hållet.

Ändringsförslag 254 om energieffektivitet i kandidatländerna: Förslaget innefattas i sak i artikel 5.4 som ägnas åt kandidatländerna.

Ändringsförslagen 133, 134, 136, 138 och 140 om mål och syften i fråga om natur och biologisk mångfald: Ändringsförslag 133 innefattas i artikel 2.2 andra strecksatsen och i artikel 6.1; ändringsförslagen 134, 136, 138 och 140 har också införlivats i artikel 6.1.

Ändringsförslagen 137, 139, 142, 143, 144, 145, 150, 257, 268, 283, 155, 158, 159, 166 och 259 om åtgärder för att skydda natur och biologisk mångfald: Förslagen innefattas i huvudsak eller delvis i artikel 6.2 a (ändringsförslagen 137, 142, första delen av ändringsförslagen 143, 144 och 145), artikel 6.2 g (andra delen av ändringsförslagen 143 och 268), artikel 6.2 h (ändringsförslagen 139, 283, 155), artikel 6.2 f (ändringsförslagen 150, 257) och artikel 6.2 i (ändringsförslagen 158, 159, 166, 259).

Ändringsförslag 141 om skydd av vatten: För att undvika överlappning i fråga om åtgärder behandlas detta ämne huvudsakligen i artikel 7 i den gemensamma ståndpunkten (särskilt i punkt 2 e), samtidigt som det erkänns att skydd av vatten teoretiskt skulle kunna behandlas både i artiklarna 6 och 7.

Ändringsförslag 151 om handlingsplaner för biologisk mångfald: Förslaget innefattas delvis i artikel 6.2 a första strecksatsen, men språket i den gemensamma ståndpunkten är mer allmänt, med hänvisningar till gemenskapens strategi för biologisk mångfald och relevanta handlingsplaner, utan att deras innehåll och administrativa nivå specificeras. Natura 2000 behandlas särskilt i den sjunde strecksatsen i samma punkt.

Ändringsförslagen 148 och 157 om markskydd och havsmiljöer: Kontentan i dessa förslag tas upp i artikel 6.2 c respektive 6.2 g, och hänsyn tas till behovet av att undvika både ett för tidigt omdöme om de pågående övervägandena i fråga om innehållet i dessa temainriktade strategier och dubbelarbete i fråga om de gemensamma bestämmelser som är tillämpliga på alla de temainriktade strategierna i artikel 4.

Ändringsförslag 256 om skydd av natursköna områden: Förslaget innefattas delvis i artikel 6.2 e, men detta tema anses inte lämpligt för en temainriktad strategi och en mer allmän hänvisning görs till de relevanta internationella instrumenten.

Ändringsförslag 160 om syftena i fråga om miljö, hälsa och livskvalitet: Förslaget innefattas i sak i artikel 2.2 tredje strecksatsen med ett mera allmänt, allomfattande språk, så att särskilda hänvisningar till föda och dricksvatten kan utelämnas.

Ändringsförslagen 161, 270, 167 (delvis), 169, 170, 177, 180 och 282 (andra delen) om målen för områdena miljö, hälsa och livskvalitet: Förslagen innefattas helt eller delvis i artikel 7.1.

Ändringsförslagen 289, 165, 167 (delvis), 168, 171, 172, 174, 175, 178, 179, 182, 183, 184, 188, 189, 192, 194, 195, 193 och 277, 199, 200, 204 och 282 (första delen) om särskilda åtgärder inom samma område: Innefattas delvis eller i princip i artikel 7.2 a (ändringsförslagen 172, 174, 175 och 204), i artikel 7.2 b (ändringsförslagen 165, 178, 179 och 289), i artikel 7.2 c (ändringsförslagen 184, 188 och 189), i artikel 7.2 d (ändringsförslagen 182 och 183), i artikel 7.2 e (delar av ändringsförslagen 167, 192, 193 och 277, 194 och 195), i artikel 7.2 f (ändringsförslagen 168, 199 och 200), i artikel 7.2 g (ändringsförslag 282 första delen) samt i artikel 7.2 h (ändringsförslag 171).

Ändringsförslag 181 om internationella konventioner: Förslaget innefattas i den övergripande åtgärd som förutses i artikel 9 (om internationella frågor), punkt 2 d.

Ändringsförslag 207 om stadsmiljö: Förslaget tas delvis upp i artikel 7.2 h i den gemensamma ståndpunkten. Med hänsyn till gemenskapens begränsade behörighet och den övergripande karaktären hos detta tema, som omfattar flera av de frågor som behandlas på annan plats i programmet, anses i den gemensamma ståndpunkten en temainriktad strategi var lämpligare än en rättslig ram i detta skede, vilken möjliggör samråd med berörda parter och noggranna överväganden av de ytterligare frågor som skall hanteras på EU-nivå.

Ändringsförslagen 278 och 200 om mål och syften i samband med en hållbar användning och förvaltning av naturresurser och avfall: Förslagen tas delvis upp i artikel 2.2 fjärde strecksatsen och delvis i artikel 8.1 och 8.2.

Ändringsförslag 212 om en hållbar användning av naturresurser: Ändringsförslaget har inte införlivats som sådant, men i den temainriktade strategin avseende en hållbar användning och förvaltning av resurser kommer det att fastställas mål och delmål för resurseffektivitet och en minskad resursanvändning. Kopplingen till gemenskapens forskningsprogram innefattas i en punkt för detta ändamål i artikel 10 d.

Ändringsförslagen 213, 215, 216, 217, 219, 220 och 222 om åtgärder avseende en hållbar användning och förvaltning av naturresurser och avfall: Förslagen innefattas i sak eller delvis i artikel 8.2 i (ändringsförslag 213), 8.2 iii (ändringsförslagen 217, 219, 220) och 8.2 iv (ändringsförslagen 215, 216, 222).

Ändringsförslag 251 om Kyoto-protokollet och EU:s yttre förbindelser innefattas i sak i artikel 5.5, som helt ägnas åt detta ämne.

Ändringsförslag 226 om multilaterala avtal: Förslaget återspeglas i artikel 9.2 g och 9.2 h.

Ändringsförslagen 227 och 239 om stöd för en hållbar utveckling på regional och lokal nivå samt lokal Agenda 21: Ändringsförslag 227 innefattas i sak i artikel 3.6 och 3.10, medan det hänvisas till lokal Agenda 21 i artikel 7.2 h om stadsmiljö.

Ändringsförslag 228 om samarbete med utvecklingsländerna: Förslaget återspeglas i artikel 9.2 a och 9.2 c.

Ändringsförslag 229 om försiktighetsprincipen: Förslaget tas upp i artikel 9.2 f.

Ändringsförslag 230 om handelsavtal: Förslaget återspeglas i sak i artikel 9.2 g.

Ändringsförslagen 231 och 232 om gränsöverskridande förorening: Förslagen innefattas i sak i artikel 9.2 i.

Ändringsförslag 233 om målen för utformandet av miljöpolitiken: Förslaget återfinns i artikel 10 (inledningssatsen), där det införs en hänvisning till de strategier som anges i artikel 3.

Ändringsförslagen 274 och 236 om regler för en dialog: Förslagen innefattas i princip genom den allmänna lydelsen i artikel 10 a, där förbättrade mekanismer och allmänna regler och principer för gott styre skall utvecklas för samråd med berörda parter.

Ändringsförslagen 234, 237 och 244 om Århuskonventionen och tillgång till information: Förslagen innefattas helt, i sak eller i princip i artikel 3.9.

Ändringsförslag 235 om stöd till de icke-statliga organisationerna: Förslaget är infört i artikel 10 b.

Ändringsförslag 238 om strategisk miljöbedömning: Förslaget har införlivats i artikel 3.3.

Ändringsförslagen 240, 241 och 243 om åtgärder för att förbättra utformningen av miljöpolitiken: Förslagen innefattas delvis eller i princip i artikel 10 d, 10 f eller 10 g.

Ändringsförslagen 245 och 281 om utvärdering och rapportering: Förslaget innefattas delvis i artikel 11.1.

b) införde rådet inte 47 ändringsförslag i den gemensamma ståndpunkten. Särskilt märks följande:

- Rådet följde med avseende på ändringsförslagen 1, 5, 8, 10, 36, 41, 42, 48, 252, 56, 63, 65, 80, 81, 266, 85, 90, 94, 99, 118, 132, 147, 162, 176, 187, 191, 196, 198, 201, 203, 218, 223, 224 och 280 den ståndpunkt som kommissionen gett uttryck för.
- Rådet godkände inte 13 ändringsförslag som helt eller delvis hade godkänts av kommissionen av följande skäl:

Ändringsförslag 68 om miljöansvar: Även om andan i detta ändringsförslag delvis innefattas i artikel 3, särskilt i dess punkt 4, anser rådet att det är för tidigt att hänvisa till en obligatorisk civil ansvarsförsäkring och att utgången av förhandlingarna om ett kommande kommissionsförslag om miljöansvar inte bör föregripas.

Ändringsförslagen 30 och 31 om kandidatländerna: En allmän och övergripande punkt om den politik och de strategier som bidrar till en hållbar utveckling i anslutningsländerna ansågs nödvändig i artikel 2 om de allmänna målen för programmet, och till de särskilda artiklarna överläts endast den aspekt som är specifikt kopplad till de prioriterade områdena.

Ändringsförslag 288 om lagstiftning i fråga om miljöansvar: Med hänsyn till det kommande kommissionsförslaget och ämnets svårighetsgrad föredrar rådet att inte föregripa resultatet av förhandlingarna och inte heller ange någon exakt tidsfrist för när de skall vara avslutade.

Ändringsförslag 95 om planeringen för en hållbar markanvändning: Rådet anser att tillräcklig flexibilitet förutses i artikel 3.10 inledningssatsen och första strecksatsen för att omfatta transport, kulturarv och historiska stadsområden och anser det lämpligare att undvika omnämnande i programmet av en utförlig förteckning över särskilda ämnen som bör betonas, eftersom dessa kommer att undersökas från fall till fall.

Ändringsförslagen 100 och 246 om översyn av GJP: Rådet anser inte att resultatet av översynen av den gemensamma jordbrukspolitikens, vilket väntas 2002, bör föregripas. Vidare innefattas ändringsförslaget i stor utsträckning i artikel 3.3, där behovet av att integrera miljöhänsyn i den övriga gemenskapspolitikens betonas, i artikel 5 där alternativa energikällor behandlas och i artikel 8 där en temainriktad strategi avseende materialåtervinning förutses.

Ändringsförslag 290 om handel med utsläppsrätter: Rådet anser det vara för tidigt att fastställa 2005 som tidsfrist för att inrätta ett för hela gemenskapen gällande system för handel med utsläppsrätter. Vidare innefattas behovet av en tydlig övervakning i artikel 5.2 i b, där det krävs en effektiv gemenskapsram för handel med utsläppsrätter för koldioxid.

Ändringsförslag 287 om alternativa bränslen: I den gemensamma ståndpunkten införs ett kvantitativt mål för användningen av förnybara energikällor (artikel 5.2 ii c), men ett ytterligare tillkommande kvantitativt mål avseende användning av alternativa bränslen i bilar och lastbilar anses alltför specifikt för programmets syften.

Ändringsförslag 131 om anpassningsåtgärder för att förbereda för klimatförändringar: Rådet införde inte något särskilt omnämnande om anpassningsåtgärder på lokal nivå; sådana utesluts inte nödvändigtvis genom den nuvarande lydelsen av artikel 5.3.

Ändringsförslag 152 om den gemensamma fiskepolitiken: Ändringsförslagets lydelse anses alltför föreskrivande för åtgärder avseende integration av miljöhänsyn i den övriga gemenskapspolitiken.

Ändringsförslag 156 om nätverk av gröna zoner i Europa: Principen i detta ändringsförslag, som behöver klargöras ytterligare, kan anses innefattas i artikel 6.2 h andra strecksatsen och i artikel 9.2 i; "nätverk av gröna zoner" nämns inte i sig i den gemensamma ståndpunkten.

Ändringsförslag 173 om det sjätte ramprogrammet för FoTUD: Rådet anser det inte vara nödvändigt att särskilt nämna det sjätte ramprogrammet, eftersom detta innefattas i en allmän hänvisning till gemenskapens forskningsprogram (artikel 7.2 a). Gemenskapens ramprogram behandlas också särskilt i artikel 10 d.

Ändringsförslag 279 om omprövning av direktivet om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar: Rådet lade inte till denna hänvisning i den gemensamma ståndpunkten och noterade att kommissionen inkluderar "ytterligare genomförande och utveckling av direktivet om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar" i de aktiviteter som skall genomföras inom ramen för åtgärder avseende miljö och hälsa i det meddelande som medföljer kommissionens förslag till den sjätte handlingsprogrammet för miljön (KOM(2001) 31 slutlig).

IV. ÖVRIGA ÄNDRINGAR INFÖRDA AV RÅDET

Rådet genomförde en ganska omfattande omstrukturerings av beslutets text. För att öka inriktningen i artikel 2 på programmets principer och övergripande mål har de särskilda målen i denna artikel flyttats till de särskilda artiklar som är ägnade åt programmets fyra prioriterade områden.

Förutom tillägg av en särskild artikel om de temainriktade strategierna utvecklade rådet närmare alla artiklarna i kommissionens förslag för att göra dem mer exakta och lade där det var möjligt till konkreta mål och tidsplaner, såsom visas i avdelning III.1.

Rådet ändrade dessutom och lade till ett antal skäl för att motivera innehållet i artiklarna i beslutet.

V. SLUTSATSER

Rådet anser att det i dess gemensamma ståndpunkt, där de ändringsförslag som omnämns i avdelning III.2 a införlivas, i stor utsträckning tas hänsyn till Europaparlamentets yttrande vid den första behandlingen. Den gemensamma ståndpunkten innebär en väl avvägd lösning när det gäller ett nytt handlingsprogram som, i jämförelse med det femte handlingsprogrammet och med hänsyn till dess tioåriga tidsram, måste vara ambitiöst och vittomfattande men samtidigt realistiskt och flexibelt.
